

IS-BWYLLGOR LLES ECONOMAIDD

15 Mai 2026

TEITL: Cynllun Twf Gogledd Cymru – Cronfa Chwyddiant Costau

AWDUR: Hedd Vaughan-Evans, Cyfarwyddwr Portffolio

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

1.1. Pwrpas yr adroddiad yw nodi'r cynnig arfaethedig i sefydlu Cronfa Chwyddiant Costau i gefnogi'r gwaith o gyflawni prosiectau yn ystod blwyddyn ariannol 2026-27.

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

2.1. Bod yr Is-bwyllgor yn cytuno i sefydlu Cronfa Chwyddiant Costau ar gyfer 2026-27 a darparu £3.96m o gyllid y Cynllun Twf i'r gronfa wrth gefn i gychwyn.

2.2. Cymeradwyo'r meini prawf a nodir yn adran 4.6 ar gyfer y Gronfa Chwyddiant Costau a'r matrices penderfyniadau dirprwyedig a nodir yn adran 4.7.

3. Y RHESWM DROS Y PENDERFYNIAD

3.1. Fel y nodir yn yr adroddiad.

4. CEFNDIR AC YSTYRIAETHAU PERTHNASOL

4.1. Ym mis Rhagfyr 2020, cytunodd Uchelgais Gogledd Cymru a Llywodraethau Cymru a'r DU ar y Cytundeb Terfynol ar gyfer Cynllun Twf Gogledd Cymru.

4.2. Mae Cynllun Twf Gogledd Cymru yn gytundeb rhwng Llywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru ac Uchelgais Gogledd Cymru i gyflawni buddsoddiad trawsffurfiol o £1 biliwn yn economi gogledd Cymru. Nod y Cynllun Twf yw adeiladu economi mwy bywiog, cynaliadwy a gwydn yng ngogledd Cymru, gan adeiladu ar ein cryfderau i roi hwb i gynhyrchedd gan hefyd fynd i'r afael â heriau a rhwystrau economaidd hirdymor i gyflawni twf cynhwysol.

4.3. Yn unol â Chytundeb Terfynol y Cynllun Twf, caiff achosion busnes eu datblygu ar gyfer pob prosiect o fewn y Cynllun Twf, yn unol â'r canllawiau 'Gwell Achos Busnes' a ddatblygwyd gan Lywodraeth Cymru a Thrysorlys EF. Mae pob achos busnes yn cynnwys pum achos a fydd yn rhoi sylw i gwestiynau allweddol, a dylid eu cefnogi gan weithdai.

4.4. Ym mis Rhagfyr 2022, mewn ymateb i chwyddiant costau oherwydd yr ymosodiad ar Wcráin, sefydlwyd Cronfa Cyflawni'r Portffolio gan y Bwrdd Uchelgais Economaidd i gefnogi prosiectau aeddfed o fewn y portffolio i ymdrin â chwyddiant costau neu faterion hyfywedd i symud tuag at gyflawni yn ystod 2023-24.

4.5. Risg Chwyddiant Costau

- 4.5.1 Yn ei hadolygiad risg diweddaraf, nododd y Swyddfa Rheoli Portffolio bod risg gynyddol o ran fforddiadwyedd, sef pwysau chwyddiant costau oherwydd y rhyfel yn Iran. Mae'r rhyfel eisoes wedi arwain at gynnydd sylweddol mewn costau ynni a thanwydd, gyda risg y bydd costau deunyddiau adeiladu, yn enwedig y rhai sy'n ddibynnol iawn ar ynni, yn cynyddu'n sylweddol pe bai'r gwrthdaro yn parhau.
- 4.5.2 Ar hyn o bryd mae'n risg sy'n datblygu, ond gan ddysgu o brofiad yn dilyn yr ymosodiad ar Wcráin, mae'n bwysig i'r Cynllun Twf fod yn rhagweithiol a rhoi mecanweithiau ar waith i gefnogi prosiectau er mwyn cynnal cyflymder y cyflawni. Mae'r Swyddfa Rheoli Portffolio yn ymwybodol bod rhai contractwyr eisoes yn amharod i ymrwmo i gontractau pris sefydlog oherwydd yr ansicrwydd ynghylch costau, a heb y gallu i ymateb yn hyblyg ac yn gyflym i gefnogi prosiectau, gallai'r risg, yn y senario mwyaf difrifol, arwain at oedi sylweddol ar draws nifer o brosiectau.

4.6. Cronfa Chwyddiant Costau

- 4.6.1. Mae'r Swyddfa Rheoli Portffolio yn cynnig sefydlu Cronfa Chwyddiant Costau i gefnogi prosiectau cymeradwy (cymeradwyaeth Achos Cyfiawnhad Busnes (BJC) neu Achos Busnes Llawn (FBC)) gyda chostau uwch na ellir eu lliniaru, er mwyn sicrhau bod prosiectau'n cael eu cyflawni yn ystod 2026-27.
- 4.6.2. Byddai £3.96m cychwynnol yn cael ei ddyrannu i'r Gronfa Chwyddiant Costau, i'w adolygu ymhen chwe mis. Byddai hyn yn gadael £28m o gyllid heb ei ddyrannu ar gael i brosiectau'r Rhestr Wrth Gefn.
- 4.6.3. Gallai prosiectau sy'n bodloni'r meini prawf a ganlyn wneud cais am gyllid:
- a) Mae gan y prosiect BJC neu FBC cymeradwy.
 - b) Mae'r prosiect wedi cwblhau'r gwaith caffael, wedi nodi cyflenwr a ffafrir ac wedi cwblhau trafodaethau gyda'r cyflenwr a ffafrir i leihau costau lle bo hynny'n briodol.
 - c) Mae Noddwr y Prosiect wedi cytuno i delerau'r Cytundeb Cyllid Grant gydag Uchelgais Gogledd Cymru a byddai darparu cyllid ychwanegol yn galluogi noddwr y prosiect i ymrwmo i gontract ar gyfer cyflawni'r prosiect.
 - d) Bydd y cais am gyllid ychwanegol yn unol â'r meini prawf isod:
 - Pan fo'r Cynllun Twf yn ariannwr lleiafrifol yn y prosiect, bydd cyfraniad y Cynllun Twf tuag at y cyllid ychwanegol yn cael ei gapio ar % y gyfradd ymyrraeth bresennol.
 - Pan fo'r Cynllun Twf yn brif ariannwr y prosiect, bydd cyfraniad y Cynllun Twf tuag at y cyllid ychwanegol yn cael ei gapio ar 50% o'r cyllid ychwanegol sydd ei angen.

4.7. Matrics Penderfyniadau Dirprwyedig

- 4.7.1. O ystyried y meini prawf uchod, mae'n debygol y bydd y ceisiadau am gyllid ychwanegol yn cael eu derbyn gan brosiectau ar ddiwedd y broses gaffael ac yn dilyn trafodaethau â contractwyr. Felly, bydd angen ystyried ceisiadau mewn modd pragmataidd ac amserol, gan y bydd cyfyngiad amser ar unrhyw gostau y cytunwyd arnynt.

4.7.2. Mae'r Swyddfa Rheoli Portffolio felly yn argymhell cynllun dirprwyo fel y nodir isod er mwyn caniatáu i rai penderfyniadau gael eu cymeradwyo y tu allan i amserlen yr Is-bwyllgor Lles Economaidd. Ystyrir mai dyma'r ffordd fwyaf effeithiol o reoli'r broses, drwy wneud penderfyniadau amserol i gefnogi cyflawni prosiectau a lleihau'r risg y byddai aros am ddyddiadau pwyllgorau yn arwain at gostau cynyddol.

4.7.3. Cynigir y matrices penderfyniadau dirprwyedig isod:

Is-bwyllgor Lles Economaidd	Dyfarniadau dros £500k
Y Cyfarwyddwr Portffolio, mewn ymgynghoriad â'r Cadeirydd, Is-gadeirydd, Prif Weithredwr, Swyddog Adran 151 a'r Swyddog Monitro	Dyfarniadau prosiectau unigol o hyd at 10% o gyfraniad gwreiddiol y Cynllun Twf wedi'i gapio ar £500k
Y Cyfarwyddwr Portffolio	Dyfarniadau prosiectau unigol o hyd at £100k

5. GOBLYGIADAU ARIANNOL

5.1. Byddai cymeradwyo'r penderfyniad a geisir yn dyrannu £3.96m i'r Gronfa Chwyddiant Costau. Byddai'r cyllid yn dod o £31.96m o gyllid y Cynllun Twf sydd heb ei ddyrannu, gan adael £28m i gefnogi prosiectau ar y Rhestr Wrth Gefn.

6. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL

6.1. Mae ail-ddyrannu cyllid o fewn y Cynllun Twf yn fater i'r Is-grŵp Lles Economaidd benderfynu arno o fewn yr amlen fforddiadwyedd gytûn ar gyfer y bartneriaeth a lle mae'r prosiectau'n cyflawni yn erbyn amcanion y Cynllun Twf a'i raglenni.

6.2. Byddai'r penderfyniad a geisir yn arwain at fabwysiadu'r matrices penderfyniadau dirprwyedig i weithredu'r Gronfa Chwyddiant Costau.

YMATEB Y SWYDDOGION STATUDOL:

i. Swyddog Monitro:

"Mae'r gronfa wrth gefn yn ymateb rhesymol i risg cyflawni rhaglen a nodwyd. Dylai pob dyfarniad gael ei ategu gan Hysbysiad Penderfyniad ysgrifenedig sy'n cadarnhau cydymffurfiaeth â'r meini prawf cymeradwy.

O ran gwneud penderfyniadau, mae'r Cyfarwyddwr Portffolio yn parhau i fod yn benderfynwr ar gyfer dyfarniadau dirprwyedig lle bo'n berthnasol ac, am resymau ystwythder gweithredol, dylai ymgynghori drwy sicrwydd yn unig, ac nid yn nhermau cymeradwyaeth ar wahân neu broses benderfynu ar y cyd pellach y tu allan i strwythur y pwyllgor ffurfiol.

Yn amodol ar y mesurau diogelu hynny yn cael eu hadlewyrchu yn y broses o wneud penderfyniadau, nid oes gennyf unrhyw sylwadau pellach o safbwynt y Swyddog Monitro i'r penderfyniad a geisir."

ii. Swyddog Cyllid Statudol:

"Mae'r risg o chwyddiant costau ac effaith hyn ar y gallu i gyflawni Cynllun Twf Gogledd Cymru yn sylweddol. Bydd sefydlu Cronfa Chwyddiant Costau yn cyfrannu at liniaru'r risgiau hyn ac felly rwy'n cefnogi'r penderfyniad a geisir."